

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0715

<http://hdl.handle.net/2333.1/n2z34vw7>

This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

بسم الرحمن الرحيم

س - مسلمانان چیست

ج - مسلمانان این است که آدم زبان بگویند

لا اله الا الله محمد رسول الله و بتدل باور

کند معنای آنرا که غیر از همین خدا که ما را

آفریده دیگر خدا نیست و حضرت محمد علیه -

السلام فرستاده خدا است

س - خدا کیست ؟

ج - خدا آفریننده زمین و آسمان و تمام مخلوقات است

س - خدا در کجاست دیده میشود یا نه ؟

- ۲ -

ج خدا جای ندارد و در آخرت دیده میشود
و در دنیا دیده نمیشود.

می - اگر خدا دیده نمیشود از کجا فهمیدید
که هست؟

ج - از کارهای بزرگ او میدانیم که هست
(مثلاً) آیا این همه ستاره‌ها را انسان میتواند
در آسمان نگاهدارد یا هر کس میداند که این
کار آدم نیست پس همان کسی که آنها را
در آسمان نگاه داشته خدا است.

(۲)

می - رسول خدا که میباشد؟

ج - رسول‌های خدا که آنها پیغمبر هم میگویند

جواب معلم - لفظ رسول و پیغمبر و کیفیت فرستادن رسولان
و تفسیر ادیان و احوال اول مرده‌مهرب و پیغمبر علیه السلام و دین
مسلمان را شهادت یاران و ذهن متعین مآله نمایند.

- ۳ -

آدمانی بودند صالح و خیر خوا. مردم که خدای
تعالی بآنها طریقه خدا پرستی و نیکو کاری را
فهمانده بعد آنها را از طرف خود به دیگر مردم
فرستاده که همان طریقه خدا پرستی و نیکو کاری را
که خدایتعالی به آنها فهمانده بود بمردم بفهمانند
و مردم را بکردن کارهای خوب امر کنند و از
کردن کارهای بد منع فرمایند

س - پیغمبران خدا چند نفر بودند ؟

ج - شمار پیغمبران به خود خدای تعالی معلوم است .
لاکن اولین پیغمبران آدم علیه السلام و آخرترین
و بهترین پیغمبران پیغمبر ما مسلمانان حضرت
محمد علیه السلام است که دین اسلام را از طرف
خدای تعالی برای مردم آورد .

(۳)

س - دین چیست ؟

- ۴ -

ج - همان فرموده های خدای تعالی را که
پیغمبران بمردم گفته و نشان داده اند دین میگویند.
س - جناب محمد علیه السلام دین اسلام را
چطور از طرف خدا بمردم آورد ؟

ج - خدای تعالی یک کتاب که آنرا قرآن
شریف میگوئیم بجناب محمد علیه السلام بواسطه
جبرئیل علیه السلام فرستاد و او قرآن شریف را
که در آن همه کارهای مسلمانی نوشته است
بمردم فهمانید .

س - کارهای مسلمانی کدام اند ؟

ج - کار های مسلمانی بسیار است اما
کلا ترین کارهای مسلمانی : - نماز خواندن و روزه

لفظ اسلام بقرار فهم «الله» تشریح و تفهیم شود .

کیفیت نزول قرآن شریف بقرار فهم «الله» توضیح و تفهیم شود .

و نیز جبرئیل علیه السلام و ملك ذهن نشن کرده شود .

— ۵ —

گرفتن وز کات دادن ، حج کعبه نمودن است

(۴)

س - در يك شب و روز بر آدم جوان

عادل چند نماز فرض است ؟

ج - در يك شب و روز بر هر آدم جوان

عادل پنج نماز فرض است : نماز صبح ، نماز پیشین

نماز دیگر نماز شام ، نماز خفتن .

س - ر کتهای پنج وقت نماز را بیان کنید ؟

ج - نماز صبح چهار رکعت است دور رکعت سنت دو

رکعت فرض - نماز پیشین ده رکعت است چهار رکعت

سنت و چهار رکعت فرض باز دور رکعت سنت نماز دیگر

چهار رکعت فرض است نماز شام سه رکعت فرض و دو

رکعت سنت است نماز خفتن نه رکعت است : چهار رکعت

فرض و دور رکعت سنت و سه رکعت و تر واجب .

اوفر واجب سنت : سه رکعت و تر واجب و غریبی کرده شود

- ۶ -

(۴)

س - وقت نماز صبح کدام است ؟

ج - وقت نماز صبح از اخیر شب است که سفیدی در کنار آسمان بطرف آفتاب برآمد پیدا میشود تا برآمدن آفتاب

س - وقت نماز پیشین کدام است ؟

ج - وقت نماز پیشین بعد از نیم روز است تا که سایه هر چیز از دو برابر قد آن بفر سایه اصلی زیاده شود .

س - سایه اصلی چیست ؟

ج - بوقت نیم روز هر چیز يك سایه داشته میباشد همین سایه هر شی بوقت نیم روز سایه

طالع و یا به تجربه معرفت اوقات درحاله که روی بام برآمده مشرق و مغرب را چند روز نظر کنند امر باید نمود .
ملاحظه کرد از زوال و سایه اصلی را در مکتب تجربه و محلا نشان باید داد .

- ۷ -

اصلی آن گفته میشود .

س- اگر بلندی مناره اذان يك مسجد دم گز
وسایه اصلی آن يك گز باشد بقرار سایه همین مناره
نماز پیشین تا چه وقت درست است تا که سایه آن
مناره از ۲۱ گز نکذرد نماز پیشین درست است
چرا که بلندی مناره را که دم گز بود دو چند
کرده درازی سایه اصلی را که يك گز بود
بران زیاده کردیم بیست و يك گز شد .

س- وقت نماز دیگر کدام است ؟

ج- وقت نماز دیگر از آخر وقت پیشین
است تا غروب آفتاب .

س- غروب آفتاب را از چه میدانند ؟

ج- علامه غروب آفتاب این است که از طرف
آفتاب برآمد آسمان سیاه شده میرود .

س- وقت نماز شام کدام است ؟

- ۸ -

ج - وقت نماز شام بعد از غروب آفتاب است تا
که همه آسمان سیاه شود .
س - وقت نماز خفتن کدام است
ج - وقت نماز خفتن بعد از وقت نماز شام است
تا وقت نماز صبح .

(۶)

س - پیش از نماز خواندن چه لازم است ؟
ج - پیش از نماز خواندن اول وضو کردن
دوم پاکی بدن و کلا و جای نماز خواندن سوم
برهنه نبودن بدن چهارم رو بروی قبله ایستادن
شدن پنجم نیت نماز کردن .

س - طریق وضو را بیان کنید ؟
ج - چون آدم برای نماز وضو را شروع
میکند نیت وضو برای نماز کرده رو بروی
قبله بر جای بلند نشسته (اگر به آفتابه وضو میکند)

- ۹ -

بعد از آن بسم الله العلی العظیم الحمد لله علی
دین الاسلام گفته هر دو دست را تا بندهای آنها سه
دفعه بشوید بعد از آن بدست راست سه دفعه آب
گرفته در دهان انداخته دهان را بشوید اگر
روزمه دار نباشد یک دفعه غرغره هم بکند و نیز بر
دندانهای خود مسواک بمالد و اگر مسواک نباشد انگشت
شهادت را بجای مسواک بمالد بعد از شستن دهان بدست
راست آب گرفته سه دفعه بینی خود را بشوید و بدست
چپ افشانند یا نکند . بعد از آن سه بار روی خود را
از جای روئیدن موی پشانی تا زیر زنج و از
یک نرمه گوش تا دیگر نرمه گوش بشوید
باز هر دو دست را با آرنجها سه سه دفعه بشوید
اول دست راست دوم دست چپ باز هر دو
دست را به آب تازم تر کرده تمام سر خود را

بوقت وضو کردن طالع معلم دینیات حاضر بوده وضوی شائرا ملاحظه
نموده بدایت و تعلیم باید کرد

- ۱۰ -

مسح کند و گوشها و گردن خود را هم بهمان
آب سر مسح کند ، باز هر دو پای خود را
همراه بچلك سه سه دفعه بشوید اول پای راست
دوم پای چپ .

(۷)

س - اگر برای وضو آب میسر نشود چه باید
کرد .

ج - اگر آب پیدا نشود یا يك كروء دور
باشد یا در استعمال آب ترس ضرر باشد بجای
وضو تیمم کرده شود .

س - طریق تیمم کردن چه طور است ؟

ج - وقتی که آدم بخواهد تیمم کند اول
نیت کند باین طریق « نیت نمودم که تیمم

موقع تیمم و ترس ضرر استعمال آب بقدر فهم طلبه نفهم و تیمم عملاً
بر طلبه تکرار کرده شود .

- ۱۱ -

نمایم بجهت نماز ، بعد از آن خاك پاك يا چيزی
كه بر آن غبار خاك باشد طلب كرده و كفهای
دست خود را بر آن زده بر روی خود بمالد ،
باز دفعه دوم كفهای دست خود را بر آن زده
بر هر دو دست خود تا آرنجها بمالد چنانچه در
وضو شسته می شد .

(۸)

س - طریق نماز خواندن را بیان کنید ؟
ج - حضرت رسول علیه السلام همیشه نماز
فرض را بجماعت ادا میکردند پس هر كه
پیروی بنماید باید كه نماز فرض را بجماعت ادا
سازد ، و برای نماز جماعت اول اذان گفته شود
و چون بعد از اذان نماز خوانان جمع

اعمال نماز و حرکات و اوضاع آن چند بار بر علیه عمل اجرا
تکرار شود .

- ۱۲ -

شوند خود مؤذن یا شخص دیگر با اجازه مؤذن
در پس امام ایستاده شده رو بطرف قبله نموده
اقامت بگوید چون اقامت گوینده به حی علی -
الصلوة برسد امام ایستاده شده و مقتدیان صفهارا
درست کنند و چون اقامت گوینده قد قامت -
الصلوة بگوید امام بطرف قبله درست ایستاده
شده نیت نماز نموده تکبیر تحریمه بگوید و
هر دو دست را تا زمره های گوشها رسانیده بعد از آن هر
دو دست را زیر ناف بگذارد یا بنظر طریق که سه انگشت
میانه دست راست را بر بند دست چپ بگذارد
و دو انگشت خرد و لك را بر بند دست چپ حلقه
کند . مقتدیها نیز همچنین کنند . باز امام و نیز
مقتدیها آهسته ثنا بگویند و بعد از آن امام آهسته
اعوذ بالله و بسم الله را خوانده سوره فاتحه بخواند
و وقتی که سوره فاتحه را تمام کرد امام و مقتدیان

- ۱۳ -

آهسته آمین بگویند امام در هر نماز و مقتدیان
در نماز چهری بعد از آن از کلام الله شریف
یکسوره یاسه آیت کوتاهه یا یک آیت در از بقدر
سه آیت کوتاه بخوانند .

در نماز ظهر و عصر این همه قرائت را آهسته
بخوانند و در نماز شام و خفتن و صبح با واز بلند
بخوانند . مگر مقتدی در وقت قرائت خواندن
امام باهستگی یا بلندی چپ ایستاده باشد و در وقت
ایستادن نظر خود را بجای سجده بیندازد -
بعد از قرائت امام با واز بلند و مقتدی آهسته
تکبیر بگوید و همه رکوع کنند اول امام دوم
مقتدیان با سه طریق که هر دو زانورا به هر دو دست
محکم گرفته انگشتان هر دو دست را گشاده
داشته باشند و سر خود را همراه پشت خود برابر
و هموار بگیرند و همه شان در رکوع سه دفعه

— ۱۴ —

پانچ دفعه یا هفت دفعه آهسته تسبیح رکوع بگویند
و در رکوع نظرشان بر پشت پایهای شان باشد
بعد از آن امام باوازی بلند تسمیع گفته ایستاده شود
بعد از او مقتدیان هم ایستاده بجای تسمیع تحمید
بگویند ، و برای امام گفتن تحمید ضرور نیست ،
باز امام باوازی بلند و مقتدیان آهسته تکبیر گفته
همه به سجده بروند .

در وقت سجده اول هر دو زانو را بر زمین بپند
بعد از آن هر دو دست بعد از آن بینی بعد از آن پیشانی
و انگشتان هر دو دست را با هم چسبانیده در میان
هر دو دست روی خود را بپند و انگشتان هر دو دست
و هر دو پای را بطرف قبله کنند و بازوهای خود را
از بغل ، و شکم خود را از رانهای خود ، و ساقهای
خود را از زمین دور دارند . و نظر خود را در وقت

قراعت تعظیم شود .

- ۱۵ -

سجده بر نرمله بینی داشته باشد . در سجده سه دفعه
یا پنج دفعه یا هفت دفعه تسبیح سجده بگویند . باز
امام باواز بلند و مقتدیان آهسته تکبیر گفته کمی
بنشینند همین قدر که اعضای شان آرام بگیرد
باز امام باواز بلند و مقتدیان آهسته تکبیر گفته
کرت دوم به سجده بروند و به قسم سابق سجده
کنند . بعد از آن امام باواز بلند و مقتدیان
آهسته تکبیر گفته همه برخیزند باینظر بق
که اول روی خود را دوم هر دو دست خود را
سوم زانو ها را از زمین برداشته ایستاده شوند .
باز رکعت دوم را به قسم رکعت اول ادا
کنند مگر تبا و نموذ نکنند . چون رکعت دوم
را ادا کنند بعد از هر دو سجده تکبیر گفته همه
بنشینند و انگشتان هر دو پای بطرف قبله برابر

- ۱۶ -

کنند و هر دو دست را بر هر دو زانو بپنهند و
نظر خود را برابر سینه داشته باشند و همه تشهد
بخوانند. اگر نماز سه رکعتی یا چهار رکعتی
باشد بعد از خواندن تشهد همه برخیزند و باقی
رکعات را نیز همین طور بخوانند مگر در
رکعت سوم و چهارم امام تنها سوره فاتحه را
همیشه آهسته بخواند و هیچ سوره یا آیت قرآن
مجید بعد از فاتحه نخواند - چون همه در
رکعت اخیر تشهد بخوانند بعد از آن به آهسته
درود و دعا بخوانند باز امام به آواز بلند و مقتدیان
آهسته اول بطرف راست دوم بطرف چپ سلام
بگردانند بعد از خواندن نماز میباید امام و مقتدیان
بکدفعه آیت الکرسی و سی و سی و سه دفعه
الله اکبر و یک دفعه لا اله الا الله و حده
لا شریک له له المملک و له الحمد و ه

- ۱۷ -

علی کَل شیتی قدیر آهسته بخوانند
و در آخر این همه دعا کنند لفظ دعا را امام بگوید
و مقتدیان آمین بگویند.

[۱۲]

س - اگر نماز فرض تنها خوانده شود
چه طور خوانده شود؟

ج - نماز فرض را باید که تنها بخوانند
چرا که گناه دارد و اگر از ناچاری پیش شد
پس هر چه برای امام خواند نی بود خود وی
تنها بخواند و بعد از نماز او را درآ بخواند.

س - نمازهای سنت چه طور خوانده میشود؟

ج - نمازهای سنت همه مثل فرض خوانده میشود

اما آهسته و اگر چهار رکعتی باشد در دو رکعت

خیر بعد از سوره فاتحه سوره دیگر یا آیت کلام الله

- ۱۸ -

خوانده شود که تنها سوره فاتحه کافی نیست
س - نماز وتر چه طور خوانده میشود ؟
ج - نماز وتر مثل نماز فرض سه رکعتی
تنها خوانده میشود ، مگر در رکعت سوم آن مثل
سنت بعد از فاتحه سوره خوانده میشود و نیز
در رکعت اخیر بعد از فاتحه و سوره دستها را
بکوش برده و تکبیر گفته دعاء قنوت خوانده
شود و بعد از کامل کردن رکعت سوم تشهد
و درود و دعا خوانده سلام گردانیده شود دعای
قنوت اینست - اللهم انا نستعینک و نستغفرک
ونؤمن بک و نتوکل علیک و نثقی علیک الخیر
و نشکرک و لانکفرک و نخلع و نترك من یفجرک
اللهم ایاک نعبد و ایاک نعصی و نسجد و الیک
نسعی و نحفد و نرجو رحمتک و نخشی عذابک
ان عذابک بالکفار ملحق ط

- ۱۹ -

(۱۳)

س - دختران و زنان چگونه نماز بخوانند؟
ج - دختران و زنان نیز مثل مردان نماز
بخوانند - مگر در وقت گفتن تکبیر تحریمه
هر دو دست را تا شانه بالا کنند بعد از آن هر دو دست
را بر سینه بپوشانند و در سجده شکم را بر رانها بچسباند
و در وقت تشهد خواندن بر سرین چپ نشسته هر دو
پای خود را بطرف راست بکشند و نیز نماز را
تمام بخوانند.

س - الفاظ نماز در زودی و آرامی چه طور
خوانده شود؟

ج - الفاظ و اذکار نمازی باید زود زود
جویده خوانده نشود بلکه صاف صاف و آهسته
آهسته به آرامی خوانده شود و همه کارهای

— ۲۰ —

نماز مثل ایستادن و رکوع و سجده و قنوده به آرامی
بجا آورده شود و بطرف راست و چپ
نباید دید و در دل لحاظ خدا را باید داشت چرا
که غرض از نماز رضای خدای تعالی است و آن
بظاهر ما چیزی بحسور خدای تعالی و بزرگی
او را در دل جا دادن حاصل میشود.

(۱۱۴)

س- اگر جماعت بیشتر ایستاده شده باشد و
آدم نا وقت بیاید چه کند؟

ج- اگر جماعت ایستاده باشد و آدم نا وقت
برسد بهیچ کار مشغول نشود و عابحد نماز نخواند
بلکه بهر حالیکه امام باشد با او در نماز داخل
شود و هر قدر نماز که امام بخواند با او بخواند
پس اگر چیزی از نماز را امام بیشتر خواند

— ۲۱ —

باشد پس از اتمام نماز چون امام بطرف راست سلام بکرداند آدم پسان رسیده سلام نکرداند و چپ بنشیند و چون امام سلام دوم بکرداند آدم پسان رسیده ایستاده شود و همان قدر نماز که از طرف اول از پیش او مانده بود کامل کند .

(۱۵)

س - اگر آدم مریض باشد برای او ترك نماز روا هست یا نه ؟

ج - هیچ وقت آدم را ترك نماز روا نیست در حالتی که باشد ضرور نماز بخواند . اگر وضو نتواند یا آب نیابد تیمم کند و اگر ایستاده نماز خوانده نتواند نشسته بخواند و اگر نشسته هم نتواند خوابیده یا شاره سر بخواند و ترك نکند . و اگر باشد سر هم نتواند تاخیر کند و چون صحت یابد قضائی

- ۲۲ -

آفرای بخواند .

س - در کدام صورت نماز کم میشود ؟

ج - در سفر بجای چهار رکعت فرض دو

رکعت خوانده میشود .

س - اگر مسافر دنبال مقیم اقتدا کند چه قدر

نماز بخواند ؟

ج - اگر مسافر دنبال مقیم اقتدا کرد منزل مقیم

چهار رکعت ادا کند .

س - اگر مقیم دنبال مسافر اقتدا کند

چه قدر نماز بخواند ؟

ج - اگر مقیم دنبال مسافر اقتدا کرد امام که

مسافر است دور رکعت بخواند و سلام بگرداند ،

و مقتدی که مقیم است باقی نماز خود را کامل کند

و قرائت بخواند ، اگر دور رکعت اول را کامل با امام

- ۲۳ -

خوانده باشد و اگر همراه امام يك رکعت خوانده
بود در آنوقت در يك رکعت قرائت می خواند
و در دو رکعت نمی خواند .

(۱۶)

س - نماز جمعه کدام نماز است ؟

ج - نماز جمعه نمازی است که در شهرها بروز
جمعه در وقت نماز پیشین بجماعت خوانده میشود

س - نماز جمعه چند رکعت است ؟

ج - نماز جمعه دوازده رکعت است چهار
رکعت سنت و دو رکعت فرض باز چهار رکعت
سنت باز دو رکعت سنت .

س - نماز جمعه چه طور خوانده میشود ؟

ج - در روز جمعه اگر ممکن باشد بهتر است
که غسل کرده و جامه بدل کرده خوشبوئی

- ۲۴ -

بر بدن زده شود که نواب بسیار دارد و
بمسجد یکه در آن نماز جمعه خوانده میشود.
رفته چهار رکعت سنت خوانده شود بعد از آن
خطیب خطبه بخواند بعد از آن دور رکعت نماز فرض
همراه امام خوانده شود و میباید امام باواز بلند
قرائت بگوید بعد از آن چهار رکعت سنت و بعد از آن
باز دور رکعت سنت خوانده دعا کرده شود .
س - و قتیکه امام خطبه میخواند دیگر مردم
چه کنند ؟

ج - و قتیکه امام خطبه میخواند دیگر مردم
چپ نشسته خطبه را گوش کنند خواه بشنوند
یا نشنوند و در آن وقت هیچ نماز نخواند .

(۱۷) نماز عید

س - نماز عید چند رکعت است و چه طور

- ۲۵ -

خوانده میشود ؟

ج - مسلمانان دو عید دارند یکی عید رمضان
که آنرا عید فطر می گویند و بعد از ماه رمضان
بروز اول ماه شوال میباشد .

دوم عید قربان که آنرا عید اضحی می گویند
و بروز دهم ماه ذی الحجه می باشد در هر کدام
ازین دو عید دو رکعت نماز بجماعت واجبست
و به اینطریق خوانده میشود که در رکعت اول
دست بسته ثنا بخوانند بعد از ثنا امام سه تکبیر
به آواز بلند و مقتدیان آهسته گفته همه شان
دستها را تا گوشها رسانیده در میان تکبیرات
دستهای خود را آویزان داشته بسته نکنند
مگر در اخیر تکبیر سوم دستها را بسته امام
به آواز بلند فاتحه و سوره خوانده بر کوع بروند

- ۲۶ -

و يك ركعت را تمام کنند و در ركعت دوم
اول قرائت خوانند پیش از ركوع سه تكبیر
مثل سه تكبیر ركعت اول گفته بعد از آن برای
ركوع تكبیر گفته بر ركوع بروند و نماز را تمام
کنند بعد از تمام شدن نماز امام ایستاده شده
خطبه بخواند و مقتدیان گوش کند و به دیگر چیز
مشغول نشوند .

س - در روزهای عید غیر از نماز خواندن عید
دیگر چه لازم است ؟

ج - در روز هر دو عید غسل کردن . مسواك
زدن ، رخت پاك نو یا شسته پوشیدن و خوشبوئی
زدن سنت است و در عید فطر یعنی عید رمضان
بعد از نماز صبح پیش از رفتن به عید گاه قدری
شیرینی خوردن سنت است بعد از آن صدقه فطر

- ۲۷ -

ادا کردن واجب است و وقت رفتن به عید کاه.
در راه آهسته تکبیر گفتن هم سنت است و
در عید اضحی یعنی عید قربان بعد از نماز صبح
تا خواندن نماز عید روزه گرفتن مستحب است.
و تکبیر که در میان راه عید کاه گفته میشود
به آواز بلند گفته شود، و در این عید صدقه
فطر نیست بلکه دولتمندان باید بمدار نماز عید
یک گوسفند یا کاه یا شتر قربانی کرده سوم
رسد آنرا خیرات کنند، و نیز واجبست که
از نماز صبح روز نهم ماه ذی الحجه که روز دهم آن
روز عید قربان است تا نماز دیگر روز سیزدهم
آن ماه بمدار هر نماز فرض که بجماعت خوانده شود
متصل آن امام و مقتدیان به آواز بلند
تکبیر بگویند و این تکبیرات را تکبیرات ایام

— ۲۸ —

تشریح می گویند .

(۱۸) نماز تراویح

س - نماز تراویح چیست ؟

ج - در ماه رمضان بعد از نماز فرض و سنت

حقتن بیست رکعت نماز خواندن دو رکعتی

سنت است و بعد از چهار رکعت استراحت نمودن

هم ست است و بوقت استراحت نمودن تسبیحات

تراویح خوانده شود و آن است سبحان الملك

القدوس سبحان ذی الملك و الملكوت

سبحان ذی العزة والعظمة والهيبة و القدرة

والكبرياء والجبروت سبحان الملك المعبود

سبحان الملك المقصود سبحان الملك الموجود

سبحان الملك الحي الذي لا ينام ولا يموت

سبحو قدوس ربنا ورب الملكة و الروح

و در تراویح همه ماه رمضان يك حتم كلام الله

شریف كه امام بجای سوره بخواند هم سنت است

- ۲۹ -

موجون حتم کلام الله شریف نباشد سوره های دیگر
در تراویح خوانده شود لاکن سورتی که قدرده
آیت باشد و خاص در ماه رمضان بعد از تراویح
نماز وتر بجماعت خواندن صحیح است.
س - نماز تراویح تنها خواندن درست
است یا نه ؟

ج - درست است .

(۱۹) اذان

س - اذان و طریق اذانرا بیان کنید ؟
ج - در پنج وقت نماز که بجماعت خوانده
شود اذان گفته شود اذان کوبیده را
مؤذن می گویند - مؤذن می باید بوقت
اذان در یک جای بلند و بروی قبله ایستاده شده
الانکشتهای شهادت را در سوراخهای گوش خود

- ۳۰ -

گذاشته به آواز بلند بگوید الله اکبر الله اکبر
الله اکبر الله اکبر اشهد ان لا اله الا الله اشهد
ان لا اله الا الله اشهد ان محمداً رسول الله
اشهد ان محمداً رسول الله بعد از آن روی
خود را بطرف راست کرده بگوید حی علی
الصلوة حی علی الصلوة باز روی خود را
بطرف چپ کرده بگوید حی علی الفلاح
حی علی الفلاح باز روی خود را بطرف قبله
کرده بگوید الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله
و در اذان صبح بعد از حی علی الفلاح
دو دفعه الصلوة خبر من النوم بگوید .
س - وقتی که مؤذن اذان میگوید شنونده ها
چه بگویند ؟

ج - چون اذان ~~گفته~~ می شود میاید
شنونده همه کار خود را گذاشته و سکوت نموده .

- ۳۱ -

به اذان متوجه شود و هر لفظ را که مؤذن
میکوید او هم بگوید مگر آهسته و چون مؤذن
حی علی الصلوة بگوید شنونده در جواب
لا حول ولا قوة الا بالله بگوید - و چون مؤذن
حی علی الفلاح بگوید شنونده در جواب
ما شاء الله کان وما لم یشاء لم یکن

و چون مؤذن در نماز صبح الصلوة خیر
من النوم بگوید شنونده در جواب آن صدقت
و بررت بگوید

(۳۰) دعای اذان

چون مؤذن از اذان فارغ شود میباید که همه
شنوندگان این دعا را بخوانند اللهم رب هذه الدعوة
التامة والصلوة القائمة اعط سيدنا محمداً
الوسيلة والفضيلة والدرجة الرفیعة وابعثه
مقاماً محموداً الذي

بعضی میگویند: اللهم احبنا وقلوبنا بگوید

- ۳۲ -

وعدته وارزقنا شفاعته يوم القيمة انك لا
تخلف الميعاد ط

بعد از آن در مسجد رفته نماز بجماعت
خوانده شود و زنان در خانه نماز بگذارند و در
مسجد حاضر نشوند .

س - اقامت چگونه است ؟

ج - اقامت چنین است که چون برای شروع
نماز برخیزند اقامت گویند بی گذاشتن انگشتان
در سوراخهای گوش خود و بروی قبله ایستاده
شده الفاظ اذان را بزودی و آواز میانه بگویند
مکر بعد از حی علی الفلاح دودفعه قد قامت
الصلوة نیز بگویند - اقامت برای هر نماز
فرض گفته میشود .

س - آیت الکرسی کدام است ؟

ج - آیت الکرسی این است

— ٣٣ —

الله لا اله الا هو الحي القيوم لا تأخذه
سنة ولا نوم له ما في السموات وما في
الارض من ذا الذي يشفع عنده الا باذنه
يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم ولا يحيطون
بشيء من علمه الا بما شاء وسع كرسيه
السموات والارض ولا يؤده حفظهما وهو
العلي العظيم .

من دعائى كه بعد از نماز خوانده ميشود بيان
كنيد :

ج - ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم .
ربنا آتنا في الدنيا حسنة و في الآخرة
حسنة و قنا عذاب النار .
ربنا افرغ علينا صبراً و ثبت اقدامنا
وانصرنا على القوم الكافرين .
ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا وهب
لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب .
اللهم انا نسألك الهدى والتقى والعفاف

— ۳۴ —

والغنى اللهم اغفر لنا وارحمنا واهدنا
وارزقنا و عافنا

س - تکبیری که در روزهای عید گفته میشود
کدام است :

ج - تکبیر اینست الله اکبر الله اکبر
لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر والله الحمد
(۲۲)

از سوره فیل گرفته سوره های ما بعد تا
آخر بر شاگردان حفظ شود .
تمام شد

- ۳۵ -

جناب قاضی القضاة صاحب دام افضالکم !
کتاب دوم دینیات که در نظارت ترتیب شد
بخدمت تان فرستادم که ملاحظه نموده بعدامضای تان
الیوم بزودی بفرستید اگر چه مسائل فقهیه
آنها سابق جناب قاضی القضاة صاحب مرحوم و
علمای میزان تصویب و امضا نموده بودند و موجوده
را هم بعضی از علمای میزان و غیره دیده اند
مگر باز هم برای تان فرستاده شد غرض ملاحظه
اصل مسائل است که غلط نباشد این را هم ملحوظ
باید داشت که بعضی جاها اجمالیت محض برای
این است که این کتاب را پسران هشت ساله
میخوانند بقدر فهم آنها آنچه میتوانند نوشته شده
تحریر ۶ حمل سنه ۱۳۰۰ محمد سلیمان ناظر معارف
جناب محترم ! کتاب مذکور را ملاحظه

- ۳۶ -

نمودم شرعا صحیح و برای پسران خورد بنیاد
مفید و خوب است بعضی جایها که از قلم کتاب
سپو و کوتاه قلمی شده بود اصلاح واپس ارسال شد.
تحریر ۱۶ رجب سنه ۱۳۳۹ مطابق ۶ حمل سنه ۱۳۰۰
محل مهر قاضی القضاة افغانستان - حاجی عزیز احمد
ملا قدرت الله - قاضی عبدالحق